condiții, sînt o dovadă elocventă a capacității conducătorilor revoluției de a căuta și găsi cele mai bune soluții care să permită realizarea dezideratului comun.

Ca urmare a acțiunii forțelor contrarevoluționare din interior, precum și a intervenției străine, revoluția a fost înfrîntă, dar afirmarea cu tărie a conștiinței naționale, acțiunile întreprinse în interior cît și în afara hotarelor celor trei țări în direcția unirii străbat ca un fir roșu etapa următoare din istoria lor. După înfrîngerea revoluției obiective principale ale mișcării naționale românești — cum se relevă și în lucrare — vor fi unitatea și independența națională.

Lucrarea pe care în mod succint am prezentat-o, prin problemele majore pe care le discută, prin materialul documentar bogat, prin unele noi interpretări, reprezintă un aport prețios la cunoașterea unei perioade principale din istoria poporului nostru, o contribuție importantă la dezvoltarea istoriografiei românești.

M. Timofte

JACQUES BOUSSARD: *La France historique et culturelle*, Bruxelles, Ed. Meddens, 1965, 228 p. (Coll. „Luctor et emergo",.

Maniera tradițională de a scrie istoria, în care evenimentele în înlănțuirea lor sînt pe primul plan, este tot mai mult părăsită astăzi în istoriografia occidentală. Chiar dacă persistă un însemnat număr de curente, predomină acum, mai ales sub influența școlii franceze a „Analelor", tendința unei cercetări multilaterale a trecutului omenirii, a găsirii unor explicații profunde a evoluției acestuia. Un loc important revine, în cadrul acestei preocupări, istoriei civilizațiilor (de altfel, subtitlul revistei „Annales" este „Economies. Sociétés. Civilisations"), un exemplu remarcabil constituindu-l cunoscuta *Histoire générale des civilisations* apărută sub redacția lui M. Crouzet.

Pe această linie se încadrează lucrarea lui J. Boussard. Reținînd concluziile la care au ajuns lucrările anterioare, elegantul volum semnat de directorul cunoscutei biblioteci Arsenal din Paris are ca scop să prezinte ceea ce este esențial în istoria civilizației franceze, încercînd topirea elementelor aparent disparate într-un tot unitar. Încercare evident temerară cu rezultate pe alocuri care pot fi discutate încă, dar care oferă cititorului importante elemente și sugestii pentru înțelegerea trecutului Franței. Remarcabil executat grafic, volumul cuprinde numeroase reproduceri, alese cu mult discernămînt și care completează în mod fericit expunerea, ca și un indice pentru denumiri istorice și geografice. Lucrări asemănătoare pentru alte țări — lucrări existente încă într-un număr foarte redus și datorate în parte aceleiași colecții — ar fi de o deosebită utilitate istoricului ca și omului de cultură.

V. Cristian

THE ENGLISH HISTORICAL REVIEW, volume LXXXII, 1967, nr. 332--335, 896 p.

Principala publicație periodică a istoricilor englezi a ajuns la al 82-lea an de la apariție. În îndelungata sa existență, ea a constituit un însemnat mijloc pentru dezvoltarea cercetărilor de specialitate și în același timp a reflectat tendințele generale ale istoriografiei britanice. Observația este valabilă și pentru numerele din 1967.

Cele 15 studii publicate în acest an, semnate uneori cu nume de prestigiu, din Anglia sau din alte țări, au preocupări variate. Ele se referă cu precădere la istoria instituțiilor (*The medieval constables of Windsor Castle* de Shleagh Bond, *The genesis of the Statute of Uses* de E. W. Ives, *The Wensleydale peerage case and position of the house of lords in the mid-nineteenth century* de O. Anderson, *The Usurpation of Honest London Householders: Barebone's Parliament* de J. E. Farnell), istoria financiară (*The King's Mint and Exchange in London 1343—1543* de T. F. Raddaway), istoria religioasă (*William I and the Church courts*, de Colin Morris, *The impeachement of the abbot of Abingdon in 1368* de Gabrielle Lambrick etc.), istoria politică (*The poor Palatines and the parties*, de H. T. Dickinson, *Chartism, Liberalism and the life of Robert Lowery* de Brian Harrison și Patricia Hollis etc.). Un fapt care trebuie însă remarcat este acela că aceste lucrări se limitează la perioada începînd din secolul al XI-lea pînă la sfîrșitul secolului trecut. Epoca anterioară cuceririi normande ca și secolul al XX-lea sînt astfel cu desăvîrșire excluse. Pe de altă parte, marea majoritate a materialelor se referă, în mod firesc de altfel, la istoria Angliei; unele studii privesc totuși și chestiuni de istorie universală (*The Armada and the administrative reform*... de I.A.A. Thompson și *Gambetta and overseas problems* de J. P. T. Bury). Nu ne-am propus aici să facem o analiză a lor; am dorit doar să atragem atenția asupra studiilor apărute în numerele din 1967, studii care, mai ales prin solida lor documentare, reprezintă adesea o prețioasă contribuție la elucidarea unor probleme.

Importante precizări aduc apoi notele și documentele publicate în fiecare număr. Nu putea omite, de asemenea, faptul că aproape jumătate din numărul paginilor revistei este consacrat recenziilor și notițelor bibliografice, fapt care permite cititorului formarea unei imagini de ansamblu asupra producției istorice britanice, preponderentă în cadrul acestei rubrici. Și prin această parte, *The English Historical Review* se dovedește un util instrument de lucru.

V. Cristian

STUDIA HISTORICA SLOVACA, V, 1967, 312 p.

Ajunsă la al cincilea an de apariție, revista „Studia historica slovaca", editată la Bratislava și destinată mai ales istoricilor străini (articolele sînt publicate în limbi de largă circulație europeană), cuprinde și în numărul din 1967 materiale deosebit de interesante. Reflectînd o anumită orientare a istoricilor slovaci, aceste materiale sînt consacrate aproape exclusiv sec. XIX—XX.

Pentru sec. XIX, cercetările asupra istoriei Slovaciei sînt în mod firesc legate de întreaga monarhie, prezentînd interes pentru evoluția în ansamblu a imperiului. Este cazul articolului privind dreptul burghez din Ungaria în perioada dualismului, semnat de L. Bianchi care arată că în condițiile de după 1867 principiile anului 1848 au fost în mare parte îndepărtate sau aplicate formal, ca și a celui referitor la politica slovacă în secolul al XIX-lea, în care Ludovic Holotik analizează mai ales evoluția atitudinii față de maghiari.

Pentru istoria contemporană sînt publicate trei materiale privind istoria Slovaciei sub ocupația hitleristă, analizîndu-se răscoala națională din 1944 (G. Gusak) și războiul de partizani din 1944—1945 (S. Faltan), evenimente a căror studiere este facilitată prin o amănunțită cronologie a evenimentelor din anii 1938—1945 (M. Kropilak).

Deosebit interes pentru preocupările actuale ale istoricilor slovaci prezintă articolele documentare semnate de D. Lehotska și de același L. Holotik, redactor șef al revistei și, de altfel, cel mai reputat dintre specialiștii slovaci contemporani.